

VELKÁ
DOBRODRUŽSTVÍ

Za betlémky do Třešti

GPS souřadnice: 49.293055, 15.4864191

Praktické informace

Délka trasy: 4 km

Obtížnost: Velmi lehká trasa, výlet je možné absolvovat s kočárkem, na kole i se psy, muzeum je bezbariérové.

Vzdálenost od Prahy: 144 km ujedete cca za hodinu a půl. Po dálnici D1 – exit 112 (Jihlava) – Třešť.

Parkování: před zámkem

www.idos.cz

Turistická mapa: [Odkaz na mapy.cz](#)

Možnost občerstvení: Na náměstí T. G. Masaryka je několik podniků, kde se dá najíst.

Muzeum betlémů (www.trestskebetlemy.cz)

Otevírací doba:

Prohlídky ve stálé expozici betlémů zajišťuje průvodce z TIC Třešť v otevíracích hodinách infocentra:

celoročně: Po–Pá 8.00–12.00 a 13.00–17.00 hod.

prosinec, leden: Po–Ne 9.30–12.00 a 13.00–16.30 hod.

červenec, srpen: Po–Pá 8.00–12.00 a 13.00–17.00 hod.; So–Ne 9.30–12.00 a 13.00–16.30

Vstupné: dospělí 50 Kč, senioři, děti, ZTP a hromadné vstupné 25 Kč

WC: v areálu muzea

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Hrad Pernštejn, Telč, Žďár nad Sázavou, Jihlava, Pelhřimov, Polička.

Trasu pro vás prošla: Lucie Nachtigallová

Výlet testovali sourozenci Petra a Michael z Jihlavy.

Péťa (8 let): „Mně se moc líbil zámek a rybníčky se studánkou. Nelíbil se mi bunkr. Nejlepší byly betlémky – byl tam i dřevěný Pan Tau.“

Míša (6 let): „Chtěl bych bydlet v zámku nebo na náměstí u Pana Taua.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

dnešní trasa, která vede betlémskou Třeští, se zdá být sice ryze zimním výletem, ale můžete ji procházet celoročně. Jisté však je, že pokud město navštívíte v období od 26. 12. do 2. 1., kdy můžete volně procházet třeštské domácnosti a prohlížet si tradiční betlémy děděné z generace na generaci, je atmosféra neopakovatelná. Třešť je svou tradicí betlémů známá. Celoročně zde lze navštívit *Muzeum betlémů*, dále s vámi projdeme historické centrum a provedeme vás okolím města. Můžete se projít kolem rybníků, zámeckého areálu nebo vyjít za krásnými výhledy po Křížové cestě na Šibeniční vrch. Dozvíte se, proč si zdejší zámek zamiloval spisovatel Franz Kafka, proč jsou všude kolem obrázky jednorožců a také o smutném osudu zdejšího šlechtického rodu. Otázky v doplňovačce jsou pro děti od pěti let, doplňkové úkoly pro děti od tří let.

Tento výlet vznikl z dotací OZP a je proto pro všechny výletníky ZDARMA!, za což děkujeme.

Dopis dětem

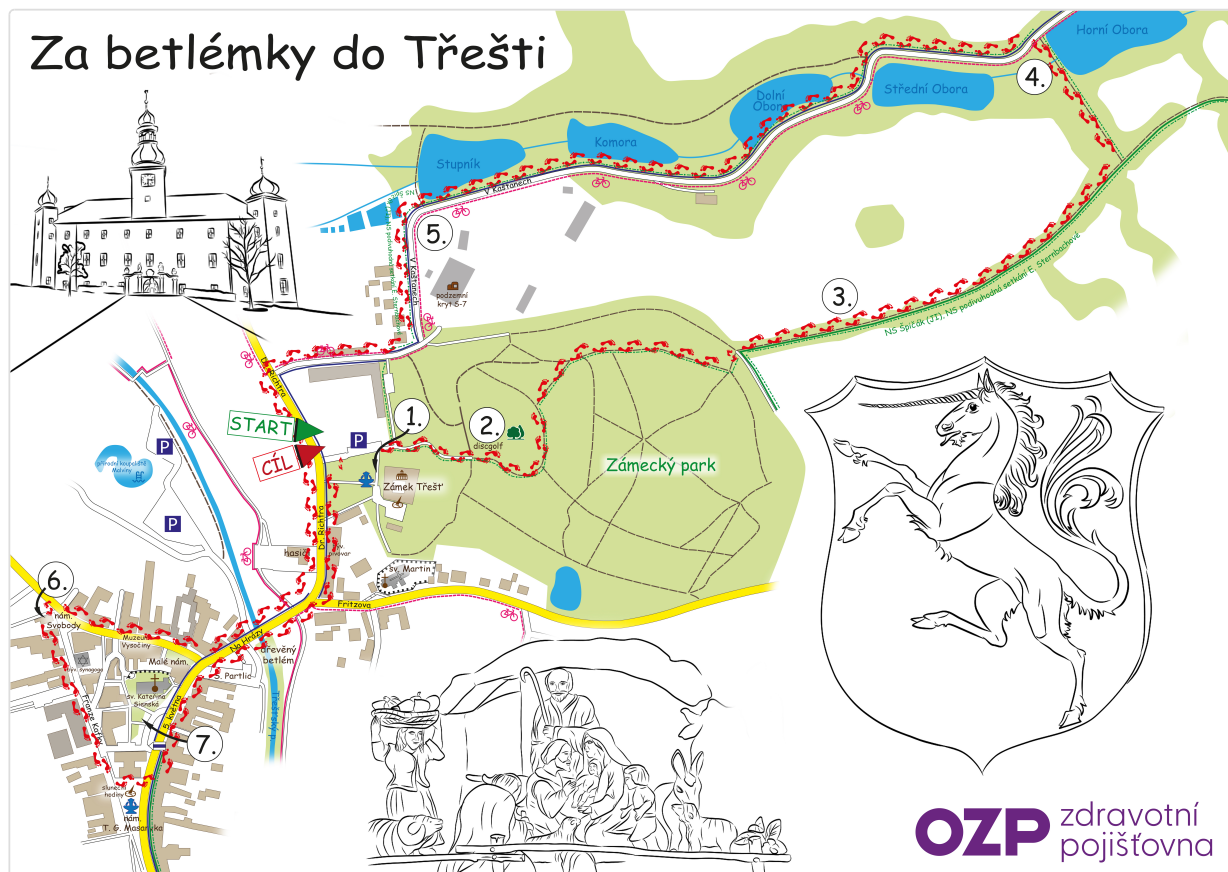

Ahoj kluci a holky,

dnešní cesta za hádankou se bude točit kolem betlémů. Pokud zrovna venku nesněží a nemrznou vám nosy a ouška, zkuste zavzpomínat na vůni a chuť Vánoc a v myslích se vrátit k rozbalování dárků. Cítíte, jak voní čerstvě přinesený stromeček a chutná ještě teplý, v cukru právě obalený vanilkový rohlíček?

Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k tomu dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte. Pokud nám pošlete dopisem, e-mailem nebo prostřednictvím FB její správné znění, zařadíme vás do slosování o Lumpardíky.

Mapa výletu

Doplňovačka

Toto jsou dnešní hádanky:

Už při příjezdu do města si po levé ruce všimnete krásného **renesančního zámku** z 16. století. Na prohlídku do něj vás nepozveme, ledaže byste se v něm chtěli ubytovat. Je v něm totiž hotel. Na procházku parkem vás však pozvat můžeme. Tam totiž míříme a u zámku zaparkujeme. Také se na něj jdeme podívat a rovnou si „vyzvedneme“ první písmenko do tajenky.

Vidíte nad vchodem kamenný erb? Kolik přílbic napočítáte?

Napravo vidíte ženu s toulcem a šípy. Na vodítku drží dva pejsky, kteří vypadají jako ovečky, že?

Nalevo je muž – asi bojovník – možná Herkules.

1. Co drží v ruce?

První písemná zmínka o zdejší tvrzi se datuje k druhé polovině 14. století, kdy ji vlastnil Závíš z Třeště. Zajímavostí bývala dřevěná lávka, která spojovala zámek s kostelem sv. Martina (vidíte nalevo), aby se panstvo mohlo chodit modlit v bačkůrkách. :)

Bohužel lávka se do dnešní doby nezachovala. Kostel však dnes uvidíte, půjdeme kolem něj asi tak za hodinu a půl. :)

Přestavbu zámku, na které se podíleli italští stavitelé, ukončil tehdejší majitel Kryštof Vencelík z Vrchovišť roku 1564. Zámek dostal podobu čtyřkřídlé budovy s nárožními věžičkami a arkádami v nádvoří, stěny nádvoří byly zdobeny sgrafitovou rustikou. Vencelíci vlastnili panství do roku 1626, kdy byl jejich majetek zkonfiskován pro víru i účast na bitvě na Bílé hoře.

Posledními majiteli z řad šlechty byli v letech 1844–1945 baroni Wenzel-Sternbachové z Tyrol. Po roce 1945 jim byl zámek zkonfiskován a adaptován pro účely městského muzea. Od roku 1984 je sídlo i s přilehlým parkem majetkem Akademie věd České republiky. Dnes slouží zámek jako konferenční centrum a hotel pro letní i zimní prázdninové či víkendové pobyty.

Obcházíme zámek – tak, že ho máme po pravé ruce, a míříme do zeleně.

Věděli jste, že třeštský zámek je spjat se spisovatelem Franzem Kafkou? Ten v Třešti pobýval v letech 1900 až 1907 u strýce Siegfrieda Löwyho, tamějšího lékaře, jenž se později v Kafkově díle objevuje jako ústřední postava povídky *Venkovský lékař*. A podle některých dohadů to byl právě třeštský zámek, který jej skutečně inspiroval k napsání kultovního Zámku.

Zámek je nejoblíbenější knížkou autorky tohoto textu, a pokud si může dovolit úvahu, tak tento zámek rozhodně Zámkem není. To spíš bude ten frýdlantský... :)

Vstupujeme do parku a hledáme magickou bránu. Kdepak asi je? A kam nás zavede?

Výtvarné dílo **Brána do vesmíru** bylo instalováno zásluhou rodiny Podzimkovy k uctění památky bývalého předsedy představenstva Nadačního fondu J. A. Schumpetera, Jana Podzimka (1962–2007).

Kolik děr v bráně napočítáte? Odečtete od tohoto počtu čtyři.

2. Napiš výslednou číslovku.

Jdeme hledat naučnou stezku, která nás povede i po stopách Eleonory Sternbachové. Stoupáme vzhůru do kopce kolem geologické expozice různých kamenů a za chvíli na ni v pravém rohu zámeckého parku narazíme. Nebo rovnou můžete vylézt brankou ven ze zámeckého parku a jít podél zdi, ale to není tak hezké. A nejsou tam „šutříky“. :)

Kdo byla Eleonora Sternbachová? Sternbachové žili v Třešti na zámku. Z města museli odejít po druhé světové válce. Jejich děti v Třešti ještě nějaký čas zůstaly. Chtěly získat české občanství, ale na základě Benešových dekretů byly odsunuty. Dodnes se mezi lidmi povídá, že hraběnky musely zametat město, pracovat v továrnách a uklízet v třeštských

domácnostech.

Eleonora Sternbachová, jedna z mladých hraběnek, se pomyslně stala průvodkyní turistů po naučné stezce. Tabule naučné stezky odkryjí zájemcům o poznání historie spoustu dobových fotografií, včetně portrétů členů rodiny Sternbachových.

Stezka vede parkem a zámeckou oborou do kopce směrem k lesu a pak se stáčí zpět. Je dlouhá necelé čtyři kilometry a má patnáct zastavení. Ze zámecké obory vede dubovou alejí, odkud je krásný výhled na vrch Špičák s přírodní rezervací.

Už jste našli stezku? Jakmile najdete alej s památnou lípou, máte vyhráno.

Vyhledejte tabulku u ní – zastavení se jmenuje *U Ovčáčky*.

Na mapce jsou názvy jednotlivých zastavení. Jak se jmenuje zastavení č. 7?

3. **Doplň: U....**

Pokračujeme alejí směrem do polí a pak také doleva směrem k rybníkům.

Celý dnešní výlet se točí kolem Vánoc, betlémů, tajemných čísel a symboliky času – však uvidíte sami dole ve městě. Můžeme si říci něco o vánočních tradicích. Jaképak dodržíte vy?

My máme každoročně ve vaně živého kapra a také máme k večeři rybí polévku a bramborový salát. Dětem moc nechutná, ale když si rozbálí dárečky, stejně pak mamka vytáhne z trouby ještě upečenou krůtu. Taky míváme zmrzlinku s horkým ovocem a šlehačkou.

Nad dveřmi nám přes Vánoce každoročně visí jedna věc, která by vás měla donutit se pod ní políbit. Jak se jmenuje rostlina, která se o Vánocích dává nad dveře?

Je to napůl parazit. Roste v korunách stromů, ze kterých vysává živiny. Ale zároveň má zelené listy, takže umí fotosyntézu a další potřebné látky, jako například cukry, si vyrobí sama. Keltští kněží druidové považovali jmelí za magickou rostlinu, která umí odhánět zlé duchy a zabraňovat požárům. Proto ji zavěšovali zvláště v období zimního slunovratu do domů a tento zvyk se u Angličanů uchoval do dnešních dnů. My jsme ho jen od nich na počátku minulého století převzali. Řadu pohanských legend pak doplňuje ta křesťanská: Jmelí bylo podle ní původně stromem, z jehož větví vyřezal Josef kolébku Ježíškovi. Za 33 let strom porazili Římané a na kříži z něj Ježíše ukřižovali. Strom se natolik styděl za svůj úděl, že se rozpadl na malé keříky a dnes přináší jen dobro každému, kdo pod ním projde. Mýty o ochranných vlastnostech jmelí bílého ale mají své reálné opodstatnění. Ve farmaceutickém průmyslu se používá k výrobě léků s protinádorovými účinky, v kosmetice se výtažky z něj využívají pro masti a emulze ke zklidnění kůže a omezení tvorby lupů. K léčbě je nejvhodnější jmelí jabloňové, hlohovcové, dubové a borovicové. Pozor je třeba naopak dávat na jmelí topolové – to je značně toxické!

Pokud jste v Třešti v době vánoční, rozhlédněte se, zda ho někde neuvidíte, a honem si dejte pusinku! Pozor, ted! Ta mlaskla!

Jmelí možná zahlédnete i v korunách stromů ve zdejších alejích.

Aleje podél silnic a polních cest totiž patří k Třešti stejně jako známé betlémy. S jejich sázením začal právě baron Leopold Wenzel von Sternbach. Rod Sternbachů vlastnil třeštské panství od roku 1844. Tehdy byly opraveny cesty a podél nich vysázeny aleje. Významná je hlavně dubová alej vedoucí z parku do polí.

V lese pod Špičákem stojí v místě, kde se schází pět cest, také kamenný obelisk (kdybyste ho chtěli vidět, tak se musíte vydat po modré značce od rybníků na opačnou stranu, než míříme my, a pak alejí doleva zpátky do města – cesta se tak prodlouží o 2 km). Z Třeště sem přichází cesta lemovaná památnou alejí dlouhou 1,5 kilometru, v níž roste 179 dubů starých 180 let.

My se však vydáme kratší cestou – kolem pěti rybníčků se totiž stezka vrací k zámku a pak do centra města, které na nás dnes ještě čeká.

Projdeme tedy mezi prvním a druhým rybníkem a zastavíme se na křižovatce cest u modré parkovací cedule P – pro členy. Najdete ji na stromě na konci rybníka u křižovatky modré a zelené turistické značky.

Hned nad tabulí P je cedulka *Obora 2*.

4. **Opiš druhé slovo z cedulky.**

Odbočíme doleva a budeme se držet modré značky – a to až k mostu ve městě. Kdo vidí značku? A kdo u ní bude první? Jak se jmenuje strom, na kterém je namalovaná?

Než doběhnete od jedné značky ke druhé, zkuste si tipnout, proč se Třešť jmenuje Třešť? Připomíná název nějaké slovo?

Podle pověsti jel kdysi touto krajinou rytíř i se svým služebnictvem. Hledal místo pro svou novou osadu. Protože byl rytíř již dosti unaven, rozhodl o kratším odpočinku u lesní studánky pod statným dubem. Když rytíř nakrátko usnul, zdál se mu podivný sen o krásné víle, která měla v ruce košíček a z něj rozhazovala po krajině malé domečky. Když se pak rytíř vzbudil, vzpomněl si na svůj sen a myslel, že to snad bylo znamení. Tak rozhodl, že na tomto místě založí vesnici. Kolem dubu, pod kterým usnul, dal vykácet les a ze samotného dubu postavil první domek, co ve vesnici byl. A na památku jeho snu – jeho pouhého třeštění – ji pojmenoval Třešť. Třeštění jako snění.

Projdeme po asfaltce mezi dalšími dvěma rybníky zase zpátky a u toho, který se jmenuje *Komora*, najdeme pítka s nezávadnou vodou. Vrt s mottem **Voda je život** je upravený do podoby kamenné studánky. Kvalitu vody dokládají přiložené protokoly laboratorních rozborů. Voda se spouští kohoutkem. Místní si sem chodí pro vodu s kanystry a tvrdí, že je to kojenecká voda, což není dle vyvěšeného rozboru tak úplně pravda, na to má příliš dusičnanů, ale i tak je to velmi kvalitní voda, tak se klidně můžete napít.

Pomalou se stačíme zpátky k městu.

Všimli jste si, že na každém kroku, na každé tabuli, kterou potkáte, narazíte na bájně zvíře, které má město ve svém znaku? Vidíte ho všude kolem. Má tělo koně a na hlavě roh jako nosorožec. Je symbolem štěstí a v české a moravské heraldice (to je věda o znacích a erbech) byl oblíbenou erbovní figurou. Už víte? Nevíte? Takt to musíte do konce výletu zjistit!

Jsmo na konci rybníků a vstupujeme do ulice V Kaštanech. Najdeme dům, na kterém jsou dvě ryby a rak.

5. **Jak se jmenuje druhá ryba?**

(poradíme, že je to dravec)

Pokračujeme dále ulicí, co má v názvu strom, který, když kvete, tak svítí jakoby stovkami lucerniček, zpátky k městu. Nalevo můžeme vidět pěchotní srub – je to taková nehezka velká placatá budova za plotem.

Objekt s označením S-7 byl vybudován v roce 1974 jako podzemní kryt pro velitelství Štábu civilní obrany Brno v případě válečného konfliktu. Ochránil by až 250 osob nejen před chemickým útokem, ale i před radiací. K dispozici je kompletní technické vybavení pro bezpečný provoz i kontakt s okolním světem. Nejdůležitější místností je Sál bojového velení, kde by krizový štáb zasedal. Celý objekt byl odtajněn v roce 2011 a v současnosti se hledá jeho nové využití. *Nepravidelné prohlídky bunkru zajišťuje třeštské Muzeum Tesla.*

Držíme se nyní modré turistické značky, sice vidíme zámek, ale k němu nejedeme, čekají nás totiž betlémký. :)

U zrezivělého křížku přejdeme opatrně hlavní silnici a jdeme kolem hasičárny k mostu.

Na mostě zkuste najít sochy. Hledáme sochu Panenky Marie a Jana Nepomuckého. Která je která? :)

Vidíte zvíře, které se plazí u nohou Marie? Vždy tam je!

*Panna Marie Neposkvrněná se často označuje jako **Immaculata**. Označení vzniklo z latinského sine macula, což znamená bez poskvrny. Podle římskokatolického církevního učení byla Panna Marie počata v lůně své matky – svaté Anny – bez poskvrny dědičným hříchem. Výtvarné zobrazení Immaculaty se tak objevuje už od 16. století. Nejčastěji při něm Panna Marie stojí na glóbu nebo srpku měsíce, nohama zašlapává hada, symbol dědičného hříchu.*

Poté, co přejedeme Třeštský potok (zkuste po sobě třikrát říct Třeštský, třeštský, třeštský...), uvidíme nalevo zelený **dům Siegfrieda Löwyho**, který tu působil jako lékař a kde ho navštěvoval jeho synovec Franz Kafka.

Doktor Löwy se narodil roku 1867 v Poděbradech v zámožné rodině. Po vysokoškolských studiích medicíny se věnoval

lékařské praxi. V Třešti pobýval v letech 1899–1932. Byl dokonce prvním zdejším motoristou.

Znáte Franze Kafku? Vy asi ne, ale vaši rodiče jistě ano. Tento pražský německy píšící spisovatel židovského původu měl krušný život a zemřel na tuberkulózu ve 41 letech. Za sebou zanechal celosvětově uznávané knihy. Vydal je po jeho smrti přítel Max Brod, kterého Kafka před smrtí žádal, aby všechny svazky zničil a spálil.

Pokračujeme ulicí k infocentru, pak odbočíme vpravo a jsme u **muzea**.

Pro návštěvníky jsou připraveny expozice věnované betlémářství v Třešti a okolí, životu a dílu světově proslulého ekonoma J. A. Schumpetera a místnímu průmyslu. K prohlédnutí je zámecký pokoj s ukázkou z rozsáhlého inventáře třeštského zámku. Jedná se především o nábytek a rodinné portréty posledních dvou panovnických rodů zdejšího panství. Nejnovější část expozice pod názvem *Zaniklý třeštský průmysl* přenese návštěvníky do doby průmyslového rozkvětu města, připomíná výrobu kvalitního sukna, šití konfekce, uniforem, stejnokrojů a čepic.

Muzea najdete ve dvorním traktu domu J. A. Schumpetera. Po zakoupení vstupenky si zde ve třech místnostech můžete s průvodkyní prohlédnout sedm betlémů s papírovými a dřevěnými figurkami. Ten největší měří více než 30 m². A právě u něj se na chvíli zastavte.

Zkuste na něm najít zámek Červenou Lhotu a pána, co nese obří hroznové víno. Vidíte dvě podobné zříceniny, ve kterých leží Ježíšek? Proč vlastně Ježíšek neleží v chlévě? Zeptejte se průvodkyně, jistě vám vše vysvětlí... Našli jste anděla? Spočítejte koně a rybáře. Vidíte rybníček s rybkou? Teď ještě zkuste najít slona, velblouda, husu a labuť.

Spolek přátel betlémů, který sídlí v muzeu, pořádá pravidelné velikonoční a vánoční výstavy. V posledních letech je velice hojně navštěvována akce *Dřevořezání* konaná začátkem prázdnin na náměstí. Jedná se o tvůrčí setkání řezbářů – betlémářů. Každý z nich vyřeže během setkání jednu sochu a tu pak věnuje muzeu. Jsou jich tady už stovky. Celý tento betlém si můžete prohlédnout v místnosti, do které právě vstupujete. Cítíte, jak tady voní lipové dřevo? A dokázali byste také něco vyřezat?

Náš malý František dostal na Vánoce svou první rybičku a rozhodl se sám bez dozoru maminky vyřezat z pomeranče faraóna Tutanchamóna. Jak si myslíte, že to dopadlo? Byly z toho hned tři pořezané prstíčky. Tak opatrně!

Hlavní zvláštností třeštských betlémů je 200 let stará tradice stavění betlémů v rodinách. V současnosti je každoročně v období od 26. 12. do 2. 2. přístupných v domácnostech více než patnáct betlémů. Kontakty na jejich majitele a plánek cesty dostanete na Vánoce v informačním centru nebo si je můžete stáhnout na webových stránkách. Betlémářské rodiny jsou vstřícné, milé a jste u nich vítáni. Jejich návštěvu vřele doporučujeme!

Dům, který se stal sídlem muzea, patřil v minulosti rodině Schumpeterů. Z této významné rodiny místních továrníků pocházel i světově proslulý ekonom J. A. Schumpeter, který se v Třešti narodil 8. února v roce 1883.

A kdože to byl? Josef Alois Schumpeter v letech 1919–1920 působil ve funkci ministra financí Rakouska. V letech 1925–1932 učil na Bonnské univerzitě, kvůli vzestupu nacismu odešel do USA. V letech 1927–1928 a v r. 1930 působil na Harvardu. Po válce (a to bude zajímat spíše vaše rodiče) pracoval na oživení japonské ekonomiky a je považován za jednoho z otců japonského ekonomického zázraku. Peter Drucker jej spolu s Keynesem považuje za nejvýznamnějšího ekonoma dvacátého století. J. A. Schumpeter zemřel 8. ledna 1950 v Taconic v USA.

Až si všechno prohlédnete a rozloučíte se s milou průvodkyní, vydejte se od budovy muzea doprava a dojdete na náměstí Svobody. Je na něm socha egyptské bohyně.

6. Jak se jmenuje bohyně?

Copak drží v ruce?

Přečtete si tabulku. Dozvíte se, že přešla do řecké mytologie jako bohyně života a zdraví pod jménem Iris. To je také jméno jedné krásné květiny. Víte jaké? Kosatce. :)

V centru města, deset metrů od sochy, se nachází budova bývalé židovské synagogy, která pochází ze 17. století. Její původní barokní podobu neznáme, protože v roce 1824 vyhořela. Jedná se o poměrně velkou empírovou stavbu s antickými a egyptskými vzory. V české a moravské synagogální (židovské) architektuře je unikátní její loubí o pěti polích s

šesti toskánskými sloupy. Roku 1920 byla poškozena při dalším požáru, po něm bylo dočasně zazděno zmiňované loubí. Zařízení bylo za 2. světové války zničeno.

Jako modlitebna **synagoga** sloužila až do roku 1942. O dvanáct let později ji odkoupila Československá církev husitská, která je jejím vlastníkem dodnes. Hlavní loď synagogy je užívána ke kulturním účelům, především pro koncerty a krátkodobé výstavy. Další místnost mapuje historii židovské obce v Třešti až do roku 1942. V patře budovy je od roku 2001 instalována expozice Franz Kafka a Třešť. Do budovy vás vezme průvodce z informačního centra, pokud máte zájem.

Nyní se přesuneme ulicí Franze Kafky až na náměstí T. G. Masaryka.

Najděte na domě jednorozce u nápisu VÝVOJ a Pannu Marii s miminkem. Třeba budete mít štěstí a na náměstí uvidíte i velkou zmrzlinu a velkého kuchaře. Jsou tu jako reklamní poutače.

Stojíte na **náměstí T. G. Masaryka**. Sluneční hodiny, které vidíte před sebou a které zdobí třeštské náměstí od roku 2003, jsou vysoké 8,21 m a zabírají plochu 663 m². Tyto sloupové hodiny jsou zajímavé i tím, že díky posuvným číselným terčům se na nich každý rok seřizuje letní a zimní čas.

Najděte všechny římské číslice a řekněte, jaké jsou to číslice arabské, tedy ty, co používáme my. Pomůžeme vám mnemotechnickou pomůckou – tak, jak jdou římské číslice po sobě...

Ivan Vedl Xénii Lesní Cestou Do Města – 1, 5, 10, ...

Poznáte, kolik je hodin? Vidíte malé jednorozce na mřížkách u stromů?

A poznáte to na normálních hodinách? Naše děti to zatím neumějí. Je jim pět let, ale co se naučili o prázdninách, je to, že si umí samy zavázat tkaničky. Naučila je to jejich babička. Umíte to také? Nebo máte boty na suchý zip?

Přicházíme do špičky trojúhelníkového náměstí, na jehož vrcholu uvidíte reliéf městského znaku – jednorozce vytesaného do žuly. Do znaku si ho dali v době panování Vencelíkové z Vrchovišť.

Po pravé straně si všimněte řady vytesaných čísel. Jsou to letopočty s počty obyvatel města v daném roce. Začínají rokem 1901, pak rok 2000, kdy v Třešti žilo 5 900 obyvatel, a potom již následují další roky a jiné počty. Je to taková kamenná kronika města.

Víte, kolik lidí žije v České republice? A kolik na světě?

Z náměstí se rušnou ulicí Revoluční vydáme k autobusovému nádraží. Všimněte si, jak je na zastávkách namalovaná buňka. Proč asi?

Kdopak to tady stojí? Přeci Pan Tau. Je stejný jako ten dřevěný v betlémku, jen je z jiného dřeva – z jasanu. Znáte filmy o něm? A víte, jak se jmenoval herec, který ho hrál? Co měl u sebe vždycky Pan Tau? Buňku a deštník... A jak dělal kouzlo? Několikrát klepnul do kobouku a pak ho přejel prsty. Co byste si od něj přáli vy?

7. Co drží Pan Tau v ruce?

Dřevěná socha Pana Tau od jihlavského řezbáře Daniela Stejskala. Sochou v nadživotní velikosti se místní betlémáři rozhodli uctít památku rodáka a herce Otto Šimánka, který postavu oblíbeného dětského hrdiny ztvárnil. Pan Tau má i s podstavcem čtyři metry a sám je vysoký 2,5 metru. Autor ho vyřezal ze stromu, který dřevorubci porazili u Studnice začátkem roku 2007. Největší radost dělaly při práci Stejskalovi místní děti, které se na něj chodily dívat. Pana Tau samy poznaly, a autor tak věděl, že má jeho práce smysl. Půjčoval jim i dláto a paličku a pouštěl je ke dřevu.

Otto Šimánek se narodil 28. 4. 1925 v bývalé lékárně na náměstí v Třešti. Vyučil se elektromechanikem, ale od dětství hrál v ochotnickém divadle. Pana Tau, vysokého němého chlapíka v obleku, s buňkou a karafiátem v klopě, ztvárnil ve 33 dílech seriálu a ve třech filmech. Kromě toho natočil desítky jiných filmů a seriálů, spolupracoval i s rozhlasem, hrál v divadle a daboval. Zemřel 8. 5. 1992 v Praze.

Naše putování se pomalu blíží ke svému konci – ještě nás ovšem čekají dva kostely. :)

Kostel sv. kateřiny Sionské byl založen asi v 16. století rodem Vencelíků z Vrchovišť jako německý luteránský kostel. Několikrát vyhořel a po Bílé hoře zůstal opuštěný, bez střech a ze zdí rostly stromy až do roku 1645. Na zdi chrámu je

umístěn renesanční náhrobek neznámého rytíře s erbem polovičního lva. Zkuste ho najít! Lev je vidět špatně, ale dvě růžičky najdete určitě!

Po pravé straně vidíte rušnou silnici 5. května, která nás odvede zpátky přes most. Je osázena dvanácti javory. Přesně tolik je měsíců v roce – vše ve městě se váže k symbolice času. Před každým javorem najdete na obrubníku vytesáno, kdo ho obci věnoval.

Předposlední časové zastavení je v ulici Na Hrázi, před **bustou Šimona Partlice** ze Špicberka. V zemi je zdlážděno **24 kostek s čísly**. Tyto kostky označují počet hodin, které má každý den, den člověka na Zemi. Kamenné kostky jsou umístěny před bustou Šimona Partlice proto, že byl lékařem, matematikem a astronomem, tedy člověkem, který se zabýval časem a prostorem. Možná se podíváte, proč právě před bustou jsou číslíky 11, 12 a 13. Tyto číslíky totiž označují vrcholná zastavení na Křížové cestě.

Naše poslední zastávka je v ulici Fritzoza za mostem směrem doleva, kde je v žulové dlažbě chodníku při betonové opěrné zdi vsazeno **52 „paprsků“** z černých čedičových kostek, které symbolizují 52 týdnů v roce.

Kousek od tohoto místa vidíte **kostel svatého Martina**.

Kdopak z vás se jmenuje Martin? A jestlipak víš, Martínku, že se po tobě jmenuje také jedna rotunda v Praze? Byli jsme u ní docela nedávno a můžeš tam jít s námi na výlet i ty. Najdeš ji na Vyšehradě. Půjdeš?

Farní kostel sv. Martina je nejstarší sakrální (tedy církevní) památkou Třeště. Založen byl jako raně gotický v 13. století, upraven ve druhé polovině 15. století a později barokně přestavěn. V kostele se zachovaly zajímavé náhrobky – gotický Jana z Hodic a renesanční Kryštofa Vencelíka z Vrchovišt. Zajímavým prvkem je i pozdně gotická kamenná kazatelna. Můžete se jít na ni podívat.

Prohlédněte si náhrobek rytíře a řekněte, jak se jmenuje oblek, který má na sobě.

Od kostela je to k zámku a cíli naší cesty už jenom kousíček.

To je z našich otázek pro vás pro dnešek vše. Jistě už máte promrzlé nožičky a červený nosánek. Pokud ne a jste zde v jiném ročním období, můžete jet ještě na jeden z našich dalších výletů s tajenkou. Jihlava je kousek odsud a kraťoučká procházka vás provede centrem města, pozve vás do svítícího podzemí a také za klokany do ZOO.

Máme vyluštno – z tajenky na nás kouká všemi oblíbená vánoční bytost.

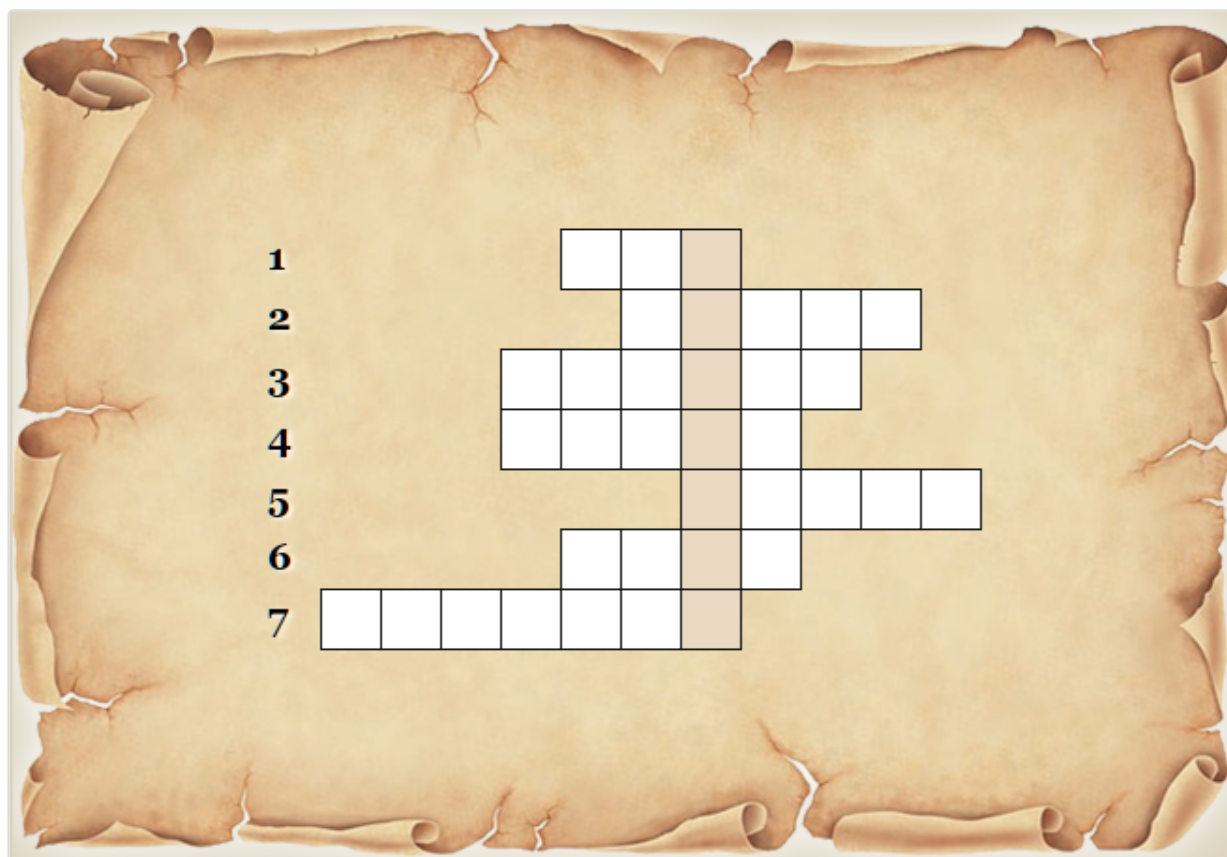
Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou!

Tento výlet vznikl z dotací OZP a je proto pro všechny výletníky ZDARMA!, za což děkujeme.

Otázky k tajence

---

1. Co drží v ruce?
2. Napiš výslednou číslovku.
3. Doplň: U....
4. Opiš druhé slovo z cedulky.
5. Jak se jmenuje druhá ryba?
6. Jak se jmenuje bohyně?
7. Co drží v ruce?

A co můžete vyhrát?

Tajenku pošlete na e-mail veldo@veldo.cz. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.
